Voice of Liberty News
ድምጺ ሓርነት
25 ሚያዝያ 2004

ኣቶ ሓምድ ሕምድ መን'ዩ?

“ዝኣተናዮ መብጽዓ ንሕና እንተከዲዕናዮ ድኣ መን ኪትግብሮ ኢዩ?”

ሓምድ ብ1957 ዓ.ም ኣብ ገዳርፍ ተወሊዱ፡ ናይ 1ይን 2ይን ደረጃ ትምህርቱ ድማ ኣብኡ ወድአ። ተመሃራይ ኣብ ዝነበረሉ እዋን፡ ስሩዕ ውድብ ህዝባዊ ሓይልታት ኰይኑ እናተንቀሳቐሰ እንከሎ፡ ዑስማን ሳልሕ ሰበ ካብ ህ.ሓ.ሓ.ኤ ስለ ዝተፈንጨለ፡ ሓምድ ነቲ ኣብ ገዳርፍ ዝነበረ ንጥፈታት ሓፋሽ ውድባት፡ ብፍላይ ድማ ማሕበር ተመሃሮ፡ ምስ'ቲ ኣብ ሜዳ ዝነበረ ሓይሊ ህ.ሓ.ሓ.ኤ ንምትእስሳር ካብ ዝተቓለሱ ተመሃሮ ኢዩ።

ስድራ-ቤት ኣቶ ሓምድ ሕምድ፡ ካብቲ ኣብ ቆላታት ኤርትራ ብመንግስቲ ኢትዮጵያ ኣብ ህዝብና ዝወርድ ዝነበረ ግፍዕታት ንምርሓቕ፡ ኣብ ጎረቤት ሃገር ሱዳን ተሰዲዶም ንነዊሕ ዓመታት ተቐመጡ። ስድራ-ቤቱ ዋላ'ኳ ኣብ ስደት ነዊሕ እንተነበሩ፡ ብጉዳይ ሃገሮም ኣዝዮም ዝግደሱን፡ ካብኦም ዝሕተት ሃገራዊ ግቡእ ዘማልኡን ከም ዝነበሩ ይንገር'ዩ። ኣብ ስደት ኣብ ዝነበርሉ ግዜ ኣብ ህዝባዊ ሓይልታት ተወዲቦም ይንቀሳቀሱ ስለ ዝነበሩ፡ ሓምድ ካብ ስድርኡ ብዙሕ ተማህረ። ካብ ንእስነቱ ኣትሒዙ ኸኣ ኣብ ፖለቲካ ጉዳይ ሃገሩ ልዑል ተገዳስነት ኣሕደረ።

ብድሕሪ'ዚ 2ይ ደረጃ ትምህርቱ ንምዝዛም ንሃገረ ግብጺ ከደ። ኣብ'ቲ ግዜ'ቲ ኣብ ግብጺ ማሕበር ተመሃሮ ኤርትራውያን ንምምስራት ብንጡፋት ኤርትራውያን ተመሃሮ ምንቅስቓስ ተጀመረ። ሓምድ ከኣ ሓደ ካብቶም ነቲ ማሕበር ንምቛም ኣገዳሲ ተራ ካብ ዝነበሮም ተመሃሮ ነበረ።

ብድሕሪኡ ሓምድ ትምህርቱ ንምቅጻል ንዒራቕ ከይዱ፡ ኣብ ዩኒቨርስቲ ናይ ዒራቕ ስነ ቅመም ተማህረ፡ ብናይ ባችለር ዲግሪ መዓርግ ድማ ተመረቐ። ኣብ ዒራቕ ዝነጣጠፍ ዝነበረ ሃ.ማ.ማ.ት.ኤ ኣብ ቅዋሙ ዝኾነ ተመሃራይ ድሕሪ ትምህርቱ ምውዳእ ኣብ ሜዳ ኪስለፍ ስለዝወሰነ፡ ሓምድ'ውን ከም ኩሎም ኤርትራውያን ተመሃሮ ኣብ ዒራቅ ሜዳ ኪኣቱ እኳ እንተተበገሰ፡ ነቲ ኣብ ሊብናን ዝነበረ ማእከላይ ቤት-ጽሕፈት ሃ.ማ.ማ.ት.ኤ፡ ናብ ሱዳን ኪመጽእ ንኩሉ ንጥፈት ማሕበር ተመሃሮ ማእከላይ ምብራቕ ከኣ ከወሃህድ ስለዝተወሰነ፡ ሓላፊ ኰይኑ ኣብ ሱዳን ስራሕ ብሓድሽ መንፈስ ጀመረ። ንኩሉ ኣብ ከባቢ ማእከላይ ምብራቅ ዝካየድ ዝነበረ ንጥፈታት ድማ ብልዑል ደረጃ ተወፋይነት መሪሑ፡ ሃ.ማ.ማ.ት.ኤ ብዓቕምን ብቑጽርን ንሂሩ፡ ኣባላቱ ኣብቲ ዝለዓለ ጥርዚ ከም ዝበጽሑ ካብ ዝገበሩ መራሕቲ ሓደ ሓምድ እዩ ኔሩ።

ሓምድ ኣብ ምንቅስቓስ ማሕበር ተመሃሮ ብተወፋይነትን ትግሃትን ነጢፉ፡ ነቲ ኣብ'ቲ እዋናት እቲ፡ ካብ ሓደ መንእሰይ ዝጥለብ ዝነበረ ብድሆታት ሰጊሩ፡ ንብዙሓት ኣብ ወጻኢ ሃገራት ዝነብሩ መንእሰያት፡ ኣብ ጉዳይ ሃገሮምን ህዝቦምን ከም ዝግደሱን፡ ነቒሖም እጃሞም ከም ዘበርክቱን ኣብ ምግባር ተዋሲኡ ኢዩ።

ኣብ ሜዳ ኣብ 1986 ዓ.ም ዝተኻየደ ጉባኤ ሃገራዊ ማሕበር ተመሃሮ ኤርትራ ድማ ኣባል ፈጻሚት ሽማግለ ብምዃን፣ ሓላፊ ዜናን ሓበሬታን ኰይኑ ንመንእሰያት ዘጐሳጉስ ጽሑፋትን ሓበሬታን ኣብ ምድላውን ምዝርጋሕን ተዋፊረ።

ብ1987 ዓ.ም ኣብ ዝተኻየደ ካልኣይ ውድባዊ ጉባኤ ህ.ግ.ሓ.ኤ፣ ማሕበር ተመሃሮ ወኪሉ ጉባኤ ተሳቲፈ'ሞ፣ ብጉባኤኛታት ኣባል ማእከላይ ሽማግለ ኮይኑ ተመርጸ። ኣብ ወጻኢ ዝምድናታት ተመዲቡ ከኣ፣ ኣብ ዞባ ሱዳን ምክትል ጸሓፊ ቤት-ጽሕፈት ሱዳን ኰይኑ ንጥፈታት ቤት ጽሕፈት መርሐ።

ሓምድ ኣብ ሱዳን ተወሊዱ ስለ ዝዓበየ፣ ኣገባብን ባህልን ናይቲ ሃገር'ውን ብቀሊሉ ስለ ዝፈልጦን ዝርድኦን፣ ኣብ'ቲ ስርዓት'ውን መተዓብይቱን መማህርቱን ስለ ዝነበሩ፣ ኣብ ምምዕባል ዝምድናታት ክልቲኣን ሃገራት ይኹን፣ ኣብ ውሽጢ ሱዳን ዘድሊ ስርሓት ኣብ ምስላጥ ዓቢ ተራ ካብ ዝነበሮም ሓደ ኰይኑ ክሳብ ግዜ ነጻነት ብተወፋይነት ሰርሐ።

ድሕሪ ነጻነት ኣመሓዳሪ ኣውራጃ ሰንሒት ኰይኑ ተመዘዘ። ነዊሕ ከይጸንሐ ኸኣ ናብ ወጻኢ ጉዳያት ተመሊሱ፣ ናብ ሱዑድያ ብደረጃ ኣምበሳደርነት ተመዲቡ ንኣስታት 6 ወርሒ ዝኸውን ኣገልገለ።

ኣብ 1994 ዓ.ም ኣብ ዝተገበረ 3ይ ውድባዊ ጉባኤ ኣባል ማእከላይ ባይቶን ፈጻሚት ሽማግለን ህ.ግ.ደፍ ኰይኑ ምስ ተመርጸ፣ ኣብ ዞባ ጋሽ-ባርካ ከም ሓላፊ ህ.ግ.ደ.ፍ ናይ'ቲ ዞባ'ቲ ንክልተ ዓመት ሰርሐ።

ብ1997 ዓ.ም ኣብ ሚኒስትሪ ወጻኢ ጉዳያት ተመዲቡ ሓላፊ ጠረጴዛ ማእከላይ ምብራቕን ሰሜን ኣፍሪቃን ኰይኑ ኣበርክቶኡ ቀጸለ። ኣውዳድባ ሚኒስትሪ ወጻኢ ጉዳያት ምስ ተቀየረ፣ ብደረጃ ዳይረክተር ጀነራል፣ ሓላፊ ፖለቲካዊ ጉዳያት ኰይኑ፣ ንፖለቲካዊ ስራሓትን ዝምድናታትን ሃገራት ኣብ ዝምልከት ዕማማትን መጽናዕትታትን ይከታተል ነበረ።

ብ2000 ዓ.ም ሓምድ ምስ መንግስቲ ሱዳን ዝነበረና ዝምድና ናብ ንቡር ንምምላስ ከም ፍሉይ ልኡኽ ብፕረዚደንት ተመዚዙ፣ ነቲ ምስ ሱዳን ዘጋጠመ ዘይምርድዳእን ዘይምስምማዕን ኣብ ምፍታሕን ምርግጋእን ዓቢ ተራ ነበሮ። ዝምድና ኤርትራን ሱዳንን ናብ ንቡር ተመሊሱ፣ ኤምባሲታት ክልቲኣተን ሃገራት ከም ቀደሙ ንኪቅጽል ስምምዕ ምስ ተበጽሐ ከኣ፣ ኣብ ሱዳን ኤምባሲ ኤርትራ መስሪቱ፣ ንዝተወህቦ ዕማም ወዲኡ ተመልሰ።

ሓምድ ኣብ ሽምግልና ማያዊ ዶባት ምስ የመንን፣ ኣብቲ ምስ ኢትዮጵያ ኣብ ኣልጀርስ ዝነበረ ናይ ዶብ ሽምግልናን ልኡኽ ብምዃን ተዋሲኡ። ብዘይካ'ዚ ሓምድ ብመንግስቲ ኤርትራ ንፍሉይ ዕማም ን6 ወርሒ ተላኢኹ፣ ዝምድናታት መንግስቲ ኤርትራ ምስ ማሕበር ዓረብ ማለት ኣራብ ሊግ ንምቕናዕ፣ ምስ መንግስቲ ዒራቕ ዝነበረ ዝምድናታት ከኣ ንምዕራይ ጸዓረ። ነዚ ዕማም ድሕሪ ምውድኡ ከኣ ኣብ ዓ ራቕ ከም ኣምባሳደር ንክሰርሕ ተመደበ። እንተኾነ ኣብ ውሽጢ መንግስቲ ዝምዕብል ዝነበረ ፖለቲካዊ ቅልውላው ይንህር ስለዝነበረ፣ ሓምድ ከኣ ሓደ ካብቶም ንለውጢ ዓው

ኢሉ ዝጣበቕ ኣባል ባይቶ ስለዝኾነ፥ ኣብታ ፍልይቲ እዋን ከም ኣምባሳደር ናብ ዒራቕ ምምዳቡ፡ ካብ'ቲ ዝነበረ ኩነታት ንምእላዩ ዝተገበረ ውዲት ድኣ እምበር ብቅንዕና ከምዘይኮነ ተረድአ። ስለዚ ነቲ ሓላፍነት ብምሉእ ልቡ ኣይተቀበሎን፡ ኣይሰርሓሉን ከአ።

ሓምድ መጻሕፍቲ ምንባብ ዝፈቱ፡ ኣብ ፖለቲካ ዘዘንበለ ዕላልን ክትዕን ዘዘውትር ምሁር ኢዩ። ንዝተራእዮ ጉድለትን፡ ንዝኣመነሉ መርገጺን ብጋህዲ ናይ ምዝራብ ባህርይ ስለዝነበሮ፡ ብዛዕባ ጠንቅን ሳዕቤንን 3ይ ወራር ወያኔ ብዘይ ቃለ-ዓለም ሓቂ ኢዩ ዝበሎ ይዛረብ ስለዝነበረ፡ ብወርሒ 8/2000 ዓ.ም ናብ ኒውዮርክ ገይሹ እንከሎ፡ ስድራ-ቤቱን ፈተውቱን፡ ከዕርፍን ኣመት ነብሱ ኪገብርን ይምዕድዎ እኳ እንተነበሩ "ዝኣተኹዎ መብጽዓ ኣነ እንተጠሊመ ድኣ መን ኪትግብሮ ኢዩ?" ዝብል ሕልና ስለዝደረኾ፡ እቲ ዘንጸላሉ ዝነበረ ሓደጋ እናተራእዮ ናብ ዓዲ ተመልሰ።

ሓምድ ጉድለታትን ገምጊምና፡ ብምርድዳእ ንፍትሓዮ ካብ ዝበሉን፡ ተሪር መርገጺ ወሲዶም ኣብ ቅልዕቲ ደብዳቤ ካብ ዝፈረሙ 15 ኣባላት ባይቶ ሓደ ኢዩ። ምስቶም ቃሎም ከይዓጸፉ፡ ዝኣተውዎ መብጽዓ ኪትግብሩ ጠጠው ዝበሉ 10 ኣባላት ባይቶ ድማ መስከረም/2001 ዓ.ም ኣብ ትሕቲ ቀይዲ ከም ዝኣቱ ተገሩ። ኣብ ቤት ማእሰርቲ ካብ ዘለው ኣባላት ባይቶ ብዕድመ እቲ ዝነኣሰ ኰይኑ፡ ነዚ ኣፍራይ ዝኾነ ዕድመኡ ተሓቢሱ ብቕንፈዘው የሕልፎ ብምህላው ግን ኣዝዩ ዘሕዝንን፡ ሕማቕ መርኣዩ መጻኢ ዕድል መንእሰያትን ስለ ዝኾነ ድርብ ክሳራ ኢዩ።

ክቡር ህዝቢ ኤርትራ!

ሓምድ ሕምድ ካብቶም ካብ ንግሆ ደርገፍገፍ ጉዕዞ መንግስቲ ኤርትራ ዝተራእዮ፡ እቲ ስርዓት ካብ መንገዱ ምስ ኣልገሰ ኸኣ ብኣጋኡ ንምእራም ዝተበገሰ መራሒ ኢዩ። ንህግደፍ ንምቅናዕ ወትሩ ኣብ ኣኼባታትን ብውልቅን፡ ምስ ሓለፍቲ ኮነ ካድራት ካብ ምምይያጥን ምክታዕን ዓዲ ኣይወዓለን።

ሓምድ ከም ላዕለዋይ ካድር ናይ ህግደፍ ነቲ ውሽጣዊ ኣሰራርሓ ኣድቂቑ ስለዝፈልጦ ንሕመቕን ዘይብቕዓትን ናይ ህግደፍ መሪሕነት ብቕንዕናን ብዘይ ንሕስያ ከም ዝነቐፈ ይንገር እዩ። ናይ ህግደፍ መሪሕነት ድኹም ስለዝኾነ፡ ተጸጋዒ ጥራሕ ኮይኑ ኪምራሕ እምበር ክመርሕ ከም ዘይክእል ከኣ ሽዓ ኢሉ ኣስተብሂሉሉ እዩ። ህግደፍ ብዝኾነ መለክዒ ንዝሓለፈ ታሪኽ ሰውራና ኮነ፡ ንህዝቢ ኤርትራ ስለ ዘየንጸባርቕ፡ ሓምድ "ህግደፍ ከም ውድብ ኪቕጽል የብሉን" በለ።

ክቡር ህዝብና፡

ሓምድ ውላድኩም ከምዚ ክብል እንከሎ፡ ህዝቢ ኤርትራ ንዕኡ ዝበቅዕ ስርዓት ኣይረኸበን ማለቱ ኢዩ። ሓምድ ከም ላዕለዋይ ሓላፍን ካድርን፡ ኣብ ህግደፍን መንግስትን ኤርትራን ጽግዕ ኢሉ፡ ንውልቁ ብሰላም ጣጢሑ ብጸጋ ምነበረ፤ እንተኾነ ሓምድ ምቾት ንበይኑ ኣይመረጸን። ስለዚ ኻኹላትና መታን ክጥዕመና ኢሉ ጌጋታት መንግስቲ ኣብ ክንዲ መዓር ምልሓስ፡ ኣሪምና ሃገርና መታን ከነሕዊ፡ ነቲ ኣብ መንጎ ህግደፍን መንግስትን ዘሎ ምድብላቕ ምፍንታት፡ ነቲ ኣብ መንጎ ህዝብን መንግስትን

ዘሎ ጋግ ከኣ ምቅርራብ የድሊ በለ። እዚ ካብ ፍርያም ኣእምሮ ሓምድ ዝፈልፈለ ሓቂ፣ ሎሚ ኩላትኩም ብግብሪ ትርእይዎ ኣሎኹም።

ተባዕ ህዝብና!

ኣብ መወዳእታ ፈዋሲ ናይ ሃገር ሕማም ንስኻ ኢኻ እሞ፣ ነቶም ካብ ሓቂ መሕብኢ በዓቲ ክገብሩኻ ዝህቅኑ ዘለዉ ምስሉያት ኣቃሊዕካ፣ ነቶም ግዳይ ናይ ሓቂ ዝኾኑ ዘለዉ ብሉጻት ደቅኻ ካብ ጸልማት ናብ ብርሃን ከተውጽኦም ግቡእካ እዩ። እቲ ሓምድ ዝተኣሰረሉ ሓቂ ካባኻ ካብ ህዝቢ ኤርትራ ዝወረሶ ኢዩ እሞ፣ ሕጂ ሓምድ ውላድካ "እታ ሓቂ ድኣ ኣበይ ኣቢላ?" ይብል ስለ ዘሎ፣ መልሰሉ።